

АВТОРСЬКА СТРАТЕГІЯ ВИКЛАДАННЯ МОВ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИКЛАДАЧА

(Ірина Жогіна, м. Київ)

Входження України у світовий освітній простір на даному етапі передбачає не тільки і не стільки зміни у законодавстві, а перегляд сприйняття освіти як такої, освітньої філософії. На жаль, сучасна система освіти (і вищої освіти зокрема) представляє собою так би мовити «старостворення», яке продукує результати, що є нежиттєздатними у сьогоденному конкурентному середовищі. Всі намагання очільників МОН, окремих вишів, знов-таки окремих викладачів залишаються марними через сталість та непорушність загальної системи. Розуміння того, що *status quo* в освіті призведе до освітнього колапсу, має стати тим підґрунтям, на котрому можна вибудувати нову сучасну високотехнологічну будівлю, населену конкурентоздатними фахівцями.

Філософія змін має стосуватися як студентів та їхнього розуміння сенсу отримання освіти, так і викладачів як первинної ланки надання освітніх послуг. Адміністраціям в такому випадку залишається роль закріплювачів стосунків студент-викладач.

Як підкреслює американський фізик Мітіо Каку, на перший план виходить «конструювання» власної освіти, причому не обмежене часовими рамками. Мається на увазі, що освіта відбувається протягом усього життя індивіда.[1] Зрозуміло, що такий підхід здається нам фантастичним, оскільки Мітіо Каку передбачає відмирання університетів у сучасному вигляді (що вже казати про українські університети) як установ, які готують спеціалістів минулого. Тобто знання, котрі надаються університетами не мають ніякого відношення до реальності, інструменти, які отримує студент, не є ефективними як мінімум для заробляння грошей, не кажучи вже про продукування нових знань та інструментів. Не важко впізнати у словах поважного професора ситуацію на українському «ринку» освіти, коли

близько 60% випускників працюються не за спеціальністю, що отримали у виші. До речі, роботодавці й не зобов'язані брати на роботу молодь без необхідних знань та досвіду.

В цьому плані всій науково-педагогічній спільності треба визнати в першу чергу таке. Студент є рівноправним учасником освітнього процесу, він має право вирішувати свою подальшу долю у такий спосіб, який він вважає найбільш прийнятним для нього. Жодним чином не маємо на увазі, що студент платить гроші – отже, за будь-яких умов отримує диплом. Жодним чином не йдеться про інфантилізм молодого покоління, яке начебто не зможе зорієнтуватися у тому, що йому потрібно. Маємо на увазі, що за свої гроші студент має права вимагати отримати ту інформацію, яка сформує його як спеціаліста у конкретній області знань. Маємо на увазі, що викладачі повинні відповідати тим вимогам, які пред'являє перехід від товарної економіки до інтелектуально-творчої.

Така перехідна ситуація провокує конкуренцію серед викладачів. Небезпечного нічого немає. В чистому вигляді це працювало б, якщо викладачі пропонували б авторські програми курсів, дійсно конкуруючи між собою. На цій основі у західних університетах і формується «вартість» викладача.

Все це має безпосереднє відношення і до викладання у ВНЗ України мовних дисциплін студентам-іноземцям, зокрема на викладанні української та російської мов у вищих технічних навчальних закладах. Суттєве скорочення навчальних годин та збільшення кількості студентів на одного викладача вимагає від фахівців-філологів заходів, спрямованих на популяризацію вказаних дисциплін, особливо на так званих «англомовних проектах», куди все частіше вступають студенти без знання української/російської мов.

Як відомо, методика викладання УКІ/РКІ базується на поєднанні двох методів – прямого та свідомого. До особливостей викладання вказаних мов відносять використання мовленнєвих моделей; специфічну послідовність

викладення матеріалу; одночасне вивчення фонетики, лексики, граматики, синтаксису. Успішність цієї методики перевірена роками. Проте викладачі в процесі живого викладання стикаються з тими чи іншими проблемами індивідуального характеру, для вирішення яких в кожному конкретному випадку має бути вироблена стратегія для подолання даної проблеми. Накопичення таких стратегій призводить до сформування у кожного викладача власного стилю викладання на основі традиційної методики. Виникнення таких проблем викликано різними причинами: це і, як ми вже зауважили, скорочення годин (коли викласти запланований матеріал необхідно у стислий термін), і загальний рівень мовної підготовки групи студентів, і різні спеціальності студентів (філологи/нефілологи, економісти/інженери/медики тощо); не варто закривати очі і на те, що багато викладачів дають приватні уроки, що також сприяє підвищенню їхнього професійного рівня та формуванню індивідуальної манери і стратегії викладання.

Весь досвід, набутий викладачем, на нашу думку, має бути впроваджений у практику викладання у ВНЗ України у вигляді авторських стратегій на базі затверджених навчальних програм. Впевнена, що саме це і відбувається більшою чи меншою мірою за закритими дверима у кожній аудиторії. Завдання викладачів УКІ/РКІ в умовах майбутньої та деякою мірою існуючої конкуренції на ринку освітніх послуг донести (прорекламувати) свої знання та уміння до кінцевого споживача – іноземного студента.

1. Митио Каку. Физика будущего. – М., 2012.